

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д. Ушинського»
Кафедра психіатрії, медичної та спеціальної психології

Савенкова І.І.

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА
ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ**

«НЕЙРОПСИХОЛОГІЯ»

для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої

освіти спеціальності 053 Психологія

спеціалізації «Клінічна та реабілітаційна психологія»

Одеса – 2022

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради

*Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д.Ушинського»*

(Протокол № 2 від 28 вересня 2022 р.)

Автор:

Савенкова І.І., завідувач кафедри психіатрії, медичної та спеціальної психології Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського», доктор психологічних наук, професор

Рецензенти:

Омелянчик В.М., доктор психологічних наук, професор кафедри медичної психології Національної медичної академії післядипломної освіти ім. П.Л.Шупика.

Вдовиченко О.В., доктор психологічних наук, професор, в.о.декана соціально-гуманітарного факультету ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет ім. К.Д.Ушинського».

Методичні рекомендації містять систематизоване викладання навчальної дисципліни, завдання до практичних занять та виконання самостійної роботи здобувачами другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 053 Психологія; висвітлюють загальні й окремі питання клінічної психології відповідно до нових стандартів навчальної програми.

Подано анотацію дисципліни, вимоги до знань і вмінь здобувачів, набутих у процесі вивчення дисципліни; плани практичних занять, завдання для самостійної роботи, рекомендовану літературу, індивідуальні навчально-дослідні завдання.

ЗМІСТ

Навчально-тематичний план дисципліни.....	4
Вступ.....	6
Анотація навчальної дисципліни.....	7
Опис навчальної дисципліни.....	10
Плани практичних занять та завдання до самостійної роботи	11
Технологічна карта дисципліни.....	18
Самостійна робота.....	21
Індивідуальні навчально-дослідні завдання.....	22
Критерії оцінювання.....	23
Засоби діагностування результатів навчання.....	29
Питання до екзамену	30
Тести для самоперевірки.....	32
Рекомендована література.....	42

Навчально-методичний план дисциплін

Назви змістовних модулів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	усьог о	у тому числі				усьог о	у тому числі			
		л	пр	інд.	с.р.		л	п	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1.	Аналізаторна система, її сенсорні розлади									
Тема 1. Загальні поняття та терміни в нейропсихології.	14	1	2	1	10	15	1	1	1	12
Тема 2. Аналізаторна система, її сенсорні розлади	16	1	8	1	6	15	1	1	1	12
Разом за змістовим модулем 1	30	2	10	2	16	30	2	2	2	24
Змістовий модуль 2.	Нейропсихологічні механізми управління поведінкою та їх порушення									
Тема 3. Нейропсихологічні механізми управління поведінкою	20	1	6	1	12	20	1	4	1	14
Тема 4. Проблема мовлення в нейропсихології	22	1	8	1	12	22	1	4	1	16
Разом за змістовим модулем 2	42	2	14	2	24	42	2	8	2	30
Змістовий модуль 3.	Нейропсихологічні синдроми полімодального генезу									
Тема 5. Нейропсихологічні синдроми полімодального генезу	30	4	4	2	20	30	2	2	2	24
Разом за змістовим модулем 3	30	4	4	2	20	30	2	2	2	24
Змістовий модуль 4.	Порушення пізнавальних психічних процесів при органічних									

	ураженнях мозку									
Тема 6. Порушення пам'яті при органічних ураженнях ЦНС	12	2	1	1	8	12	2	1	1	8
Тема 7. Увага, її специфічні та неспецифічні розлади. Порушення мислення при ураженнях мозку	10	2	1	1	6	10	1	1	1	7
Разом за змістовим модулем 4	22	4	2	2	14	22	3	2	2	15
Змістовий модуль 5.	Порушення емоцій при ураженнях мозку. Проблема функціональної асиметрії в нейропсихології									
Тема 8. Порушення емоцій при ураженнях мозку	26	6	2	2	16	26	1	2	2	21
Разом за змістовим модулем 5	26	6	2	2	16	26	1	2	2	21
Усього годин	150	18	32	10	90	150	10	16	10	114

Вступ

Методичні рекомендації призначені для студентів спеціальності 053 «Психологія» другого (магістерського) рівня вищої освіти, які навчаються за ОПП «Клінічна та реабілітаційна психологія», у якості допомоги при підготовці до практичних занять та виконання самостійної роботи з дисципліни «Нейропсихологія».

Методичні рекомендації розроблені на підставі Закону України «Про вищу освіту», Положення про організацію освітнього процесу у Державному закладі «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського», Положення про порядок подання навчально-методичних видань у державному закладі «Південноукраїнський національний педагогічний університет ім. К.Д.Ушинського».

Методичні рекомендації містять рекомендації до виконання практичних занять та самостійної роботи здобувачами другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 053 Психологія; навчально-методичний план дисципліни, анотацію навчальної дисципліни; план практичних занять та завдання до самостійної роботи; технологічну карту дисципліни; індивідуальне навчально-дослідне завдання; критерії оцінювання за різними видами роботи, критерії оцінювання поточного та підсумкового контролю; засоби діагностування результатів навчання; питання до екзамену; тестові завдання для перевірки знань; рекомендовану літературу.

Сподіваємося, що методичні рекомендації допоможуть студентам успішно підготуватися до практичних занять та засвоїти матеріал для самостійного опрацювання.

Анотація навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Нейропсихологія»: надання здобувачам уявлення основ спеціальних знань у галузі нейропсихології, зі змістом дослідницької та практичної діяльності практичних психологів у відповідності до вимог роботи психолога у клініці; ознайомлення з предметом, об'єктом, базовими категоріями, методологією нейропсихології, завданнями, принципами, формами й методами соціально – психологічного впливу на свідомість особистості майбутнього психолога та підготовка майбутніх фахівців до роботи з клієнтами та пацієнтами у клініці; вивчення функцій та специфіки роботи психолога у клініці; поглибленого розуміння порушень психічних процесів при органічних ураженнях ЦНС, особливості перебігу органічних уражень ЦНС у дітей; розуміння психічних процесів з позиції психосоматичної єдності людини та особливостей порушення поведінки людини при порушеннях сприймання, мислення, пам'яті, уваги, уяви при органічних ураженнях ЦНС.

Передумови для вивчення дисципліни: для вивчення навчальної дисципліни «Нейропсихологія» здобувачі мають опанувати знання з таких навчальних дисциплін, як «Анатомія та фізіологія людини», «Психофізіологія», «Загальна психологія».

Очікувані програмні результати навчання:

ПРН 1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПРН 2. Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.

ПРН 5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.

ПРН 9. Вирішувати етичні дилеми, спираючись на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

ПРН 12. Здійснювати моніторинг виконання індивідуальної програми реабілітації осіб з особливими потребами (програми психологічного супроводу особи). Здійснювати аналіз результатів виконання індивідуальної програми реабілітації осіб з особливими потребами (програми психологічного супроводу особи).

Очікувані результати вивчення дисципліни: У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен **знати:** теоретичні основи нейропсихології; порушення психічних процесів; особливості порушення пізнавальних, емоційних та вольових процесів при психічних захворюваннях;

формування умінь та навичок у студентів-магістрів: підбирати методи, засоби, форми нейропсихологічного дослідження; підвищувати рівень своєї компетентності як особистості та громадянина.

Інтегральна компетентність.

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій і методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, здатністю надання професійної допомоги особистості, яка опинилась у складних життєвих ситуаціях.

Загальні компетентності:

ЗК 01. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 04. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 09. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

Спеціальні компетентності:

СК 02. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості.

СК 04. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.

СК 6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.

СК 9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

СК 12. Здатність скласти психологічний висновок за результатами оцінки виконання індивідуальної програми реабілітації осіб з особливими потребами (програми психологічного супроводу особи).

Міждисциплінарні зв'язки: «Анатомо-фізіологічна основа ЦНС», «Патопсихологія та основи психіатрії», «Психодіагностика психічних розладів та їх реабілітація», «Психологічний супровід осіб із особливими потребами».

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, ОПП, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки	Статус дисципліни: Обов'язкова	
Змістових модулів – 5	ОПП «Клінічна та реабілітаційна психологія» Спеціальність 053 Психологія	Рік підготовки:	
Індивідуальне науково-дослідне завдання – розробка плану дослідження (за вибором)		1-й	1-й
Загальна кількість годин - 150		Семестр	
		1-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Лекції	
		18 год.	10 год
		Практичні, семінарські	
		32 год.	16 год
		Самостійна робота	
		90 год.	114 год
		Індивідуальні завдання:	
		10 год.	10 год
Вид контролю:			
екзамен	екзамен		

ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Теми практичних занять

№ теми	Назва теми	Кількість годин	
1	<i>Семінар</i> «Загальні поняття та терміни в нейропсихології»	2	1
2	<i>Круглий стіл</i> «Аналізаторна система, її сенсорні розлади»	8	1
3	<i>Семінар</i> «Нейропсихологічні механізми управління поведінкою»	6	4
4	<i>Семінар</i> «Проблема мовлення в нейропсихології»	8	4
5	<i>Семінар</i> «Нейропсихологічні синдроми полімодального генезу»	4	2
6	<i>Семінар</i> «Порушення пам'яті при органічних ураженнях ЦНС»	1	1
7	<i>Семінар</i> «Увага, її специфічні та неспецифічні розлади. Порушення мислення при ураженнях мозку»	1	1
8	<i>Семінар</i> «Порушення емоцій при ураженнях мозку»	2	2
	Разом	32	16

Практичне заняття 1

Семінар «Загальні поняття та терміни в нейропсихології»

Форма організації на занятті:

Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:

1. Нейропсихологічні симптоми, характеристика.
2. Нейропсихологічні синдроми, характеристика.
3. Нейропсихологічні порушення полімодального генезу, характеристика.

4. Агнозії, характеристика, форми прояву.

5. Апраксії, афазії, алексії, форми прояву.

Обов'язкове практичне завдання:

Робота в малих групах.

1. Дати характеристику методологічним особливостям нейропсихології як галузі клінічної психології.

2. Скласти таблицю щодо предмета, завдання та структури порушень пізнавальних психічних процесів при органічних ураженнях ЦНС та провести диференціацію таких станів.

Результати доповідати на практичному занятті.

Рекомендова література:

[1], [3], [5], [7], [9], [10], [12].

Практичне заняття 2

Круглий стіл «Аналізаторна система, її сенсорні розлади»

Форма організації на занятті:

Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:

1. Зоровий аналізатор, його сенсорні розлади, характеристика.

2. Зорові агнозії, класифікація, диференціація різних форм прояву.

3. Слуховий аналізатор, його сенсорні та гностичні розлади, форми прояву.

4. Слухові агнозії, класифікація, диференціація різних форм прояву.

5. Шкірно-кінестетичний аналізатор, його сенсорні та гностичні розлади.

6. Тактильні агнозії, класифікація, диференціація різних форм прояву.

Обов'язкове практичне завдання:

Робота в малих групах.

1. Скласти таблицю структурних компонентів прояву агнозій, місце ураження ЦНС.
2. Порівняти основні наукові підходи щодо вивчення психодіагностики агнозій різного генезу.

Результати доповідати на практичному занятті.

Рекомендова література:

[2], [4], [5], [6], [8], [10], [13].

Практичне заняття 3

Семинар «Нейропсихологічні механізми управління поведінкою»

Форма організації на занятті:

Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:

1. Довільність регуляції вищих психічних функцій, характеристика.
2. Довільні рухи, механізми та закономірності їх організації, особливості прояву.
3. Апраксії та їх класифікація, характеристика.

Обов'язкове практичне завдання:

Питання для дискусії робота в малих групах:

1. Дати характеристику формам перебігу соматогенних порушень психіки.
2. Порівняти основні психологічні структурні компоненти прояву різних форм апраксій. Стисло обґрунтуйте свою відповідь.

Результати доповідати на практичному занятті.

Рекомендова література:

[2], [3], [5], [7], [8], [10], [14].

Практичне заняття 4

Семінар «Проблема мовлення в нейропсихології»

Форма організації на занятті:

Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:

1. Мовлення та його порушення, етіологія, патогенез, форми прояву.
2. Афазії, етіологія, патогенез, форми прояву.
3. Класифікація афазій, диференціація проявів.
4. Порушення мовлення при ураженнях правої півкулі, особливості прояву.

Обов'язкове практичне завдання:

Питання для дискусії (робота в малих групах)

1. Дати характеристику психологічним відмінностям прояву різних форм афазій (зробити порівняльну таблицю).
2. Проаналізувати психологічні особливості перебігу афазій, розробити психологічний інструментарій та реабілітаційні заходи.

Результати доповіді на практичному занятті.

Рекомендова література:

[1], [2], [5], [6], [8], [11], [12].

Практичне заняття 5

Семінар «Нейропсихологічні синдроми полімодального генезу»

Форма організації на занятті:

Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:

1. Алексії, види, характеристика.
2. Агностична алексія, характеристика.
3. Вербальна алексія, характеристика.

4. Аграфія (дисграфія), місце ураження, види, характеристика.

5. Аграфія «чиста», апрактична, характеристика.

6. Акалькулія, місце ураження, характеристика, види.

Обов'язкове практичне завдання:

Питання для дискусії (робота в малих групах):

1. Розробити порівняльну таблицю прояву різних форм алексій, аграфій, акалькулій.

2. Розробити критерії психодіагностики нейропсихологічних синдромів полі модального генезу.

Результати доповіді на практичному занятті.

Рекомендова література:

[1], [2], [5], [6], [8], [11], [12].

Практичне заняття 6

Семинар «Порушення пам'яті при органічних ураженнях ЦНС»

Форма організації на занятті:

Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:

1. Порушення пам'яті органічного генезу .

2. Функціональні механізми пам'яті та їх розлади при локальних ураженнях мозку.

3. Неспецифічні та специфічні розлади пам'яті.

Обов'язкове практичне завдання:

Підготовка психодіагностичного інструментарію та реабілітаційних заходів:

1. Розробити алгоритм психодіагностичного дослідження.

2. Провести психодіагностику, обробку та інтерпретацію отриманих результатів дослідження.

3. Розробити напрямки та програму реабілітаційних заходів.

Результати доповідати на практичному занятті.

Рекомендова література:

[1], [2], [5], [6], [8], [11], [12].

Практичне заняття 7

Семінар «Увага, її специфічні та неспецифічні розлади. Порушення мислення при ураженнях мозку»

Форма організації на занятті:

Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:

- 1.Порушення уваги при органічних ураженнях мозку.
- 2.Специфічні розлади уваги при органічних ураженнях мозку.
- 3.Неспецифічні розлади уваги при органічних ураженнях мозку.
- 4.Порушення мислення при локальних ураженнях мозку.
- 5.Типи порушення інтелектуальної діяльності.
- 6.Порушення розумового розвитку при дифузних ураженнях мозку.

Обов'язкове практичне завдання:

Підготовка психодіагностичного інструментарію та реабілітаційних заходів:

- 1.Розробити алгоритм психодіагностичного дослідження.
- 2.Провести психодіагностику, обробку та інтерпретацію отриманих результатів дослідження.
3. Розробити напрямки та програму реабілітаційних заходів.

Результати доповідати на практичному занятті.

Практичне заняття 8

Семінар «Порушення емоцій при ураженнях мозку»

Форма організації на занятті:

Психодіагностика порушень емоцій при ураженнях мозку та розробка відповідних реабілітаційних заходів:

1. Види порушення емоцій при органічних ураженнях ЦНС, характеристика.
2. Проблема функціональної асиметрії в нейропсихології, особливості.
3. Міжкульова асиметрія, психологічні особливості прояву.
4. Специфіка вогнищевих уражень у дітей, особливості прояву.

Обов'язкове практичне завдання:

Підготовка психодіагностичного інструментарію та реабілітаційних заходів:

1. Розробити алгоритм психодіагностичного дослідження.
2. Провести психодіагностику, обробку та інтерпретацію отриманих результатів дослідження.
3. Розробити напрямки та програму реабілітаційних заходів

Результати доповісти на практичному занятті.

ТЕХНОЛОГІЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Форма організації на занятті	Обов'язкове практичне завдання	Термін виконання
<i>Семінар</i> Загальні поняття та терміни в нейропсихології	<i>Участь у колективному обговоренні динамічним зворотнім зв'язком:</i> 1.Нейропсихологічні симптоми. 2.Нейропсихологічні синдроми. 3.Нейропсихологічні порушення полі модального генезу. 4. Агнозії, характеристика. 5. Апраксії, афазії, алексії.	Робота в малих групах. 1.Дати характеристику методологічних особливостей нейропсихології як галузі клінічної психології. 2.Скласти таблицю щодо предмета, завдання та структури порушень пізнавальних психічних процесів при органічних ураженнях ЦНС та провести диференціацію таких станів. Результати доповіді на практичному занятті.	На прак. занятті
<i>Круглий стіл</i> «Аналізаторна система, її сенсорні розлади»	<i>Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:</i> 1.Зоровий аналізатор, його сенсорні розлади. Зорові агнозії, класифікація. 2.Слуховий аналізатор, його сенсорні та гностичні розлади. Слухові агнозії, класифікація. 3.Шкірно-кінестетичний аналізатор, його сенсорні та гностичні розлади. Тактильні агнозії, класифікація.	Робота в малих групах. 1. Скласти таблицю структурних компонентів прояву агнозій, місце ураження ЦНС. 2. Порівняти основні наукові підходи щодо вивчення психодіагностики агнозій різного генезу.	До наступ. прак. заняття
<i>Семінар</i> «Нейропсихологічні механізми управління поведінкою»	<i>Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:</i> 1. Довільність регуляції вищих психічних функцій. 2.Довільні рухи, механізми та закономірності їх	Питання для дискусії робота в малих групах: 1. Дати характеристику форм перебігу соматогенних порушень психіки. 2. Порівняти основні психологічні структурні компоненти прояву різних форм апраксій. Стисло обґрунтуйте свою відповідь.	На прак. занятті

	організації. 3.Апраксії та їх класифікація.		
<i>Семінар</i> «Проблема мовлення в нейропсихології»	<i>Участь у колективному обговоренні динамічним зворотнім зв'язком:</i> 1.Мовлення та його порушення. 2.Афазії. 3.Класифікація афазій. 4.Порушення мовлення при ураженнях правої півкулі.	Питання для дискусії (робота в малих групах) 1. Дати характеристику психологічних відмінностей між проявом різних форм афазій (зробити таблицю) 2.Проаналізувати психологічні особливості перебігу афазій, розробити психологічний інструментарій та реабілітаційні заходи.	До наступ. практич. заняття
<i>Семінар</i> «Нейропсихологічні синдроми полімодального генезу»	<i>Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:</i> 1.Алексії, види, характеристика. 2.Агностична алексія, характеристика. 3.Вербальна алексія, характеристика. 4.Аграфія (дисграфія), місце ураження, види, характеристика. 5.Аграфія «чиста», апрактична, характеристика. 6.Акалькулія, місце ураження, характеристика, види.	Питання для дискусії (робота в малих групах): 1.Розробити порівняльну таблицю прояву різних форм алексій, аграфій, акалькулій. 2. Розробити критерії психодіагностики нейропсихологічних синдромів полі модального генезу.	До наступ. практич. заняття
<i>Семінар</i> «Порушення пам'яті при органічних ураженнях ЦНС»	<i>Психодіагностика порушень пізнавальних психічних процесів та розробка відповідних реабілітаційних заходів:</i> 1.Порушення пам'яті органічного генезу . 2.Функціональні механізми пам'яті та	Підготовка психодіагностичного інструментарію та реабілітаційних заходів: 1.Розробити алгоритм психодіагностичного дослідження. 2.Провести психодіагностику, обробку та інтерпретацію отриманих результатів дослідження. 3. Розробити напрямки та програму реабілітаційних	До наступ. практич. заняття

	їх розлади при локальних ураженнях мозку. 3.Неспецифічні та специфічні розлади пам'яті.	заходів.	
<i>Семінар «Увага, її специфічні та неспецифічні розлади. Порушення мислення при ураженнях мозку»</i>	<i>Психодіагностика уваги, специфічних та неспецифічних розладів; психодіагностика порушення мислення при ураженнях мозку та розробка відповідних реабілітаційних заходів:</i> 1.Порушення уваги при органічних ураженнях мозку. 2.Специфічні розлади уваги при органічних ураженнях мозку. 3.Неспецифічні розлади уваги при органічних ураженнях мозку. 4.Порушення мислення при локальних ураженнях мозку. 5.Типи порушення інтелектуальної діяльності. 6.Порушення розумового розвитку при дифузних ураженнях мозку.	Підготовка психодіагностичного інструментарію та реабілітаційних заходів: 1.Розробити алгоритм психодіагностичного дослідження. 2.Провести психодіагностику, обробку та інтерпретацію отриманих результатів дослідження. 3. Розробити напрямки та програму реабілітаційних заходів.	До наступ. практич. заняття
<i>Семінар «Порушення емоцій при ураженнях мозку»</i>	<i>Психодіагностика порушень емоцій при ураженнях мозку та розробка відповідних реабілітаційних заходів:</i> 1.Види порушення емоцій при органічних ураженнях ЦНС. 2.Проблема функціональної асиметрії в нейропсихології. 3.Міжкульова	Підготовка психодіагностичного інструментарію та реабілітаційних заходів: 1.Розробити алгоритм психодіагностичного дослідження. 2.Провести психодіагностику, обробку та інтерпретацію отриманих результатів дослідження. 3. Розробити напрямки та програму реабілітаційних заходів	До наступ. практич. заняття

	асиметрія. 4. Специфіка вогнищевих уражень у дітей.		
--	--	--	--

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин денна	Кількість годин заочна	Форми контролю
1	Загальні поняття та терміни в нейропсихології	10	12	групова співбесіда усне опитування, перевірка практичних завдань, екзамен
2	Аналізаторна система, її сенсорні розлади	6	12	
3	Нейропсихологічні механізми управління поведінкою	12	14	
4	Проблема мовлення в нейропсихології	12	16	
5	Нейропсихологічні синдроми полімодального генезу	20	24	
6	Порушення пам'яті при органічних ураженнях ЦНС	8	8	
7	Увага, її специфічні та неспецифічні розлади. Порушення мислення при ураженнях мозку	6	7	
8	Порушення емоцій при ураженнях мозку	16	21	
Разом		90	114	

Індивідуальні навчально-дослідні завдання (план дослідження)

№ з/п	Тематика	Кількість годин	
		Денна	Заочна
1	Загальні поняття та терміни в нейропсихології	1	1
2	Аналізаторна система, її сенсорні розлади	1	1
3	Нейропсихологічні механізми управління поведінкою	1	1
4	Проблема мовлення в нейропсихології	1	1
5	Нейропсихологічні синдроми полімодального генезу	2	2
6	Порушення пам'яті при органічних ураженнях ЦНС	1	1
7	Увага, її специфічні та неспецифічні розлади. Порушення мислення при ураженнях мозку	1	1
8	Порушення емоцій при ураженнях мозку	2	2
	Разом	10	10

ЗДОБУВАЧ ПРИ ВИКОНАННІ ІНДЗ ПОВИНЕН ДОТРИМУВАТИСЯ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ, НЕ ДОПУСКАТИ АКАДЕМІЧНИЙ ПЛАГІАТ

Академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості), та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без відповідного посилання (відповідно до ст. 69 Закону України «Про вищу освіту»).

Види академічного плагіату:

- копіювання;
- перефразування;
- компіляція;
- використання інформації (факти, ідеї, формули, числові значення тощо) з джерела без посилання на це джерело;
- подання як власних робіт (тез, аналітичних звітів, письмових робіт, есеїв тощо), виконаних на замовлення іншими особами, у тому числі робіт, стосовно яких справжні автори надали згоду на таке використання.

Критерії оцінювання

Критерії оцінювання за різними видами роботи

Вид роботи	бали	Критерії
Практичні заняття	0 балів	Здобувач не бере участі в практичному занятті, є лише спостерігачем; ніколи не виступає і не задає питання, незацікавлений у вивченні матеріалу; дає неправильну відповідь на запитання, показує незадовільне знання понятійного апарату і літературних джерел.
	1 бал	Здобувач виконує більшість завдань практичних занять і самостійної роботи; в цілому відповідає на поставлені запитання, але не в змозі переконливо аргументувати свої відповіді, помиляється у використанні понятійного апарату.
	2 бали	Знання здобувача є достатньо повними, студент самостійно застосовує відповідний навчальний матеріал, виконуючи практичні завдання; аналізує, робить висновки. Відповідь повна, логічна, обґрунтована, але припускається неточностей. Здобувач самостійно використовує необхідні інформаційно-методичні матеріали, виконуючи практичні завдання. Виконані завдання у цілому відповідають вимогам, хоча мають незначні огріхи.
	3 бали	Здобувач виконує всі завдання практичних занять і домашньої/самостійної роботи; демонструє глибокі знання, дає повні та детальні відповіді на питання під час усного і письмового опитування; бере активну участь у обговоренні питань, користується додатковою науковою літературою;

		самостійно опрацьовує першоджерела, щоб виконати додаткові завдання; вміє сформулювати своє ставлення до певної проблеми, теми; висловлює власні міркування, наводить доцільні приклади; вміє знаходити найбільш адекватні форми розв'язання суперечностей; активно, вміло працює в парі/групі/команді; здатний публічно представити матеріал.
Самостійна робота	0 балів	Здобувач розпізнає деякі об'єкти вивчення та визначає їх на побутовому рівні, може описувати деякі об'єкти вивчення; має фрагментарні уявлення з предмета вивчення; виконує елементарні прийоми практичних завдань.
	1 бал	Здобувач володіє знаннями, демонструє відповідні результати навчання, використовує їх у нестандартних ситуаціях, але допускає помилки; з похибками виконує та аналізує практичні завдання.
	2 бали	Здобувач володіє глибокими знаннями, демонструє відповідні компетентності, використовує їх у нестандартних ситуаціях, самостійно працює з інформацією у відповідності до поставлених завдань; систематизує та узагальнює навчальний матеріал; самостійно користується додатковими джерелами інформації; без похибок виконує та аналізує практичні завдання.
Індивідуальне навчально-дослідне завдання: розробка плану дослідження (за вибором)	0 балів	Завдання не виконано. Не зараховуються роботи, які є плагіатом або передруком з мережі Інтернет.
	1...3 балів	Завдання виконано формально, без виокремлення практичної, емпіричної частини дослідження плану.
	4...6 балів	Завдання виконано з творчим підходом, містить розділ теоретико-методологічної частини дослідження, програми дослідження,

		обґрунтування використання психодіагностичного інструментарію.
	7...9 балів	Завдання виконано, але всі розділи плану дослідження не розкрито в повному обсязі. Присутні помилки в розрахунках емпіричної частини дослідження, без достовірності отриманих результатів дослідження.
	10..12	Завдання виконано на належному рівні, але не простежується творчого підходу до написання бізнес-плану. Є огріхи в захисті роботи.
	13..14	Завдання виконано з творчим підходом, містить нешаблонні фрази, розгорнуте, цікаве, відрізняється власними роздумами, висновками, представлено з допомогою внесення до плану методів математичної обробки результатів дослідження, що забезпечує надійність та валідність дослідження.
Письмова робота	0..1 балів	Здобувач не менше ніж на 30% контрольних завдань надав правильну відповідь – початковий рівень знань
	2 бали	Здобувач не менше ніж на 50% контрольних завдань надав правильну відповідь – початковий рівень знань
	3 бали	Здобувач на 51% - 70% контрольних завдань надав правильну відповідь – середній рівень знань
	4 бали	Здобувач на 71% - 90% контрольних завдань надав правильну відповідь – достатній рівень знань
	5 балів	Здобувач на 91% - 100% контрольних завдань надав правильну відповідь – високий рівень знань

Критерії оцінювання підсумкового контролю (екзамен)

Для навчальної дисципліни «Нейропсихологія» за навчальним планом передбачено підсумковий контроль у формі екзамену, на який у структурі оцінювання відводиться 20 балів. Кількість балів здобувач отримує за оцінкою кожного з трьох питань білету усного екзамену. Здобувач може скласти екзамен, якщо кількість отриманих впродовж вивчення дисципліни балів (не менше 40). Накопичені здобувачем бали протягом вивчення навчальної дисципліни не анулюються, а додаються. Оцінка на екзамені не може бути меншою за кількістю накопичених ним балів:

Бали	Критерії
0 балів	Здобувач не відповідає на запитання.
1-5 балів	Здобувач розпізнає деякі об'єкти вивчення та визначає їх на побутовому рівні, може описувати деякі об'єкти вивчення; має фрагментарні уявлення з предмета вивчення; використовує елементарні прийоми виконання практичного завдання.
6-10 балів	Здобувач знає окремі факти, що стосуються навчального матеріалу; виявляє здатність елементарно висловлювати думку; виконує частину практичного завдання.
11-15 балів	Здобувач надає відповіді на запитання в цілому правильні, але здобувач припускається помилок у визначеннях. Здобувач робить власні висновки, наводить приклади практичного використання; виконує практичне завдання з незначними огріхами.
16-20 балів	Здобувач надає відповіді на запитання повні, обґрунтовані, логічно побудовані, з прикладами практичного використання; відповідаючи, здобувач розмірковує, робить власні висновки виконує правильно практичне завдання.

Критерії оцінювання за всіма видами контролю

Сума балів	Критерії оцінки
Відмінно (90-100 А)	Здобувач демонструє міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає програмі навчальної дисципліни, правильно й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях; реалізує теоретичні положення навчальної дисципліни виконуючи практичні завдання у сфері юридичної психології . При виконанні практичних завдань проявляє вміння самостійно вирішувати поставлені завдання, активно включається в обговорення, відстоює власну точку зору в питаннях та рішеннях, що розглядаються. Оцінка нижче 100 балів обґрунтовується недостатнім розкриттям теоретичних питань навчальної дисципліни, або тим, що студент проявляє невпевненість в тлумаченні теоретичних положень чи складних практичних

	завдань.
Добре (82-89 В)	Здобувач вільно володіє навчальним матеріалом і науково-понятійним апаратом в обсязі, що відповідає програмі навчальної дисципліни, аргументовано висловлює свої думки, робить на їхній основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач у сфері юридичної психології, але припускається несуттєвих помилок. При виконанні практичних завдань, здобувач самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких є незначною.
Добре (74-81 С)	Здобувач добре володіє навчальним матеріалом, знає основні теоретичні положення, що відповідають програмі навчальної дисципліни, аналізує можливі практичні ситуації та вирішує їх, але припускається помилок які усуває за підтримки з боку викладача або однокурсників. Пояснює основні положення, дає правильні відповіді щодо форм юридичної психології при заданій зміні вихідних параметрів. Помилки у відповідях не є системними, впевнено працює за алгоритмом.
Задовільно (64-73 D)	Здобувач володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу. Виконує завдання із допустимою кількістю грубих помилок. Виявляє базові знання: має загальні уявлення про систему, структуру, функції та інструменти юридичної психології. На задовільному рівні володіє термінологією, може аналізувати, порівнювати і робити висновки, але відповіді мало аргументовані, неповно обґрунтовані висновки, допускає ряд серйозних помилок при узагальненні та інтерпретації основних закономірностей, фактів та явищ, зміст окремих питань викладає частково, непослідовно, відповідь виявляє прогалини у знаннях. Не виявляє творчості у вирішенні навчально-виховних ситуацій, нестандартні ситуації викликають значні труднощі; здебільшого не має власної позиції
Задовільно (60-63 E)	Здобувач опанував навчальний матеріал в мінімально допустимому обсязі, передбачений програмою навчальної дисципліни. Відповіді неточні або мало аргументовані, з порушенням послідовності викладання. При розкритті теоретичних положень припускається серйозних помилок, неточності у розумінні та інтерпретації основних

	закономірностей. Має практичні навички, достатні для виконання завдань на рівні мінімально допустимих вимог. При вирішенні завдань виконує роботу за зразком (практичним коментарем), але не розуміє достатньою мірою мету роботи, не вміє самостійно робити узагальнюючий висновок. Виконує завдання зі значною кількістю грубих помилок.
Незадовільно (35-59 FX)	Здобувач недостатньо володіє начальним матеріалом (менше, ніж половина обсягу навчального матеріалу), знання фрагментарні, під час відповіді припускається суттєвих помилок, не може викласти зміст основних положень, не вміє самостійно робити узагальнюючий висновок, необхідні практичні уміння роботи не сформовані, принципові помилки в ході виконання завдань, не може самостійно виконати роботу. Здобувач демонструє недостатній рівень навчальних результатів за заданими стандартами по деяких складових навчальної програми з дисципліни, що свідчить про необхідність їх доопрацювання та повторного складання контрольних заходів.
Незадовільно (0-34 F)	Здобувач не володіє навчальним матеріалом передбачений програмою навчальної дисципліни, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань, не усвідомлює мету вивчення дисципліни, відсутні практичні уміння та навички, не вміє орієнтуватися під час розв'язання практичних завдань, більшість навчальних завдань не виконано. Здобувач демонструє повну відсутність навчальних результатів за заданими стандартами по всіх складових навчальної програми з дисципліни, що свідчить про необхідність повторного вивчення курсу.

Засоби діагностування результатів навчання

Оцінювання: індивідуальне опитування, колективна співбесіда, перевірка виконання практичних завдань, письмове опитування, презентація результатів самостійної роботи, екзамен. Демонстрування результатів навчання: дискусія, усні доповіді, робота в парах, круглий стіл, презентація результатів самостійної роботи.

Питання до екзамену

1. Предмет, завдання та методи дослідження в нейропсихології.
2. Історичний нарис розвитку нейропсихології як галузі клінічної психології.
3. Загальні принципи функціонування мозку людини.
4. Анатомо-морфологічна база вищих психічних функцій.
5. Загальна характеристика аналізаторної системи та її сенсорних розладів.
6. Зоровий аналізатор, його сенсорні розлади, характеристика.
7. Зорові агнозії, класифікація, форми прояву.
8. Слуховий аналізатор, його сенсорні та гностичні розлади.
9. Слухові агнозії, класифікація, форми прояву.
10. Шкірно-кінестетичний аналізатор, його сенсорні та гностичні розлади.
11. Тактильні агнозії, класифікація, форми прояву.
12. Нейропсихологічні механізми управління поведінкою та їх порушення.
13. Довільність регуляції вищих психічних функцій, характеристика.
14. Довільні рухи, механізми та закономірності їх організації, характеристика.
15. Апраксії та їх класифікація, форми прояву.
16. Проблема мовлення в нейропсихології, особливості прояву.
17. Мовлення та його порушення, характеристика.
18. Афазії. Класифікація афазій, форми прояву.
19. Порушення мовлення при ураженнях правої півкулі, форми прояву.
20. Нейропсихологічні синдроми полімодального генезу, характеристика.
21. Алексії, види, характеристика.

22. Агностична алексія, характеристика.
23. Вербальна алексія, характеристика.
24. Аграфія (дисграфія), місце ураження, види, характеристика.
25. Аграфія «чиста», апрактична, характеристика.
26. Акалькулія, місце ураження, характеристика, види.
27. Порухення пізнавальних психічних процесів при органічних ураженнях мозку, форми прояву.
28. Порухення пам'яті при органічних ураженнях ЦНС, характеристика.
29. Функціональні механізми пам'яті та їх розлади при локальних ураженнях мозку.
30. Неспецифічні та специфічні розлади пам'яті, форми прояву.
31. Увага, її специфічні та неспецифічні розлади, форми прояву.
32. Порухення мислення при ураженнях мозку, форми прояву.
33. Порухення уваги при органічних ураженнях мозку, форми прояву.
34. Специфічні розлади уваги при органічних ураженнях мозку.
35. Неспецифічні розлади уваги при органічних ураженнях мозку, форми прояву.
36. Порухення мислення при локальних ураженнях мозку, форми прояву.
37. Типи порухення інтелектуальної діяльності, характеристика.
38. Порухення розумового розвитку при дифузних ураженнях мозку, особливості прояву.
39. Порухення емоцій при ураженнях мозку, особливості прояву.
40. Проблема функціональної асиметрії в нейропсихології.
41. Порухення емоцій при ураженнях мозку, особливості прояву.

42. Види порушення емоцій при органічних ураженнях ЦНС.
43. Проблема функціональної асиметрії в нейропсихології.
44. Міжкульова асиметрія, характеристика.
45. Специфіка вогнищевих уражень у дітей, особливості прояву.
46. Особливості нейропсихологічного дослідження.

ТЕСТИ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

Змістовий модуль 1. Загальні поняття та терміни в нейропсихології.

1. До перших спроб локалізувати ВПФ в корі головного мозку відносяться роботи:

- 1) Галена;
- 2) Галля;
- 3) Клейста;
- 4) Лурія.

2. Основним предметом реабілітаційної нейропсихології є:

- 1) встановлення причинно-наслідкових відносин між пошкодженим мозком та змінами з боку психіки;
- 2) розробка методів інструментального дослідження хворих із локальними ураженнями мозку;
- 3) відновлення втрачених через травму чи хворобу вищих психічних функцій;
- 4) вдосконалення уявлень про нейропсихологічні симптоми та синдроми.

3. Автором культурно-історичної теорії розвитку ВПФ є:

- 1) Сеченов;
- 2) Бехтерев;

3) Виготський;

4) усі троє.

4. Зона найближчого розвитку – це:

1) найближчий до поточної дати віковий період;

2) те, що може дитина за допомогою дорослого;

3) рівень досягнутого інтелектуального розвитку;

4) критерій навчальної успішності.

5. Системоутворюючим фактором для всіх типів функціональних об'єднань відповідно до концепції Анохіна є:

1) наявність зв'язку між елементами системи;

2) чисельність елементів системи;

3) наявність кількох рівнів у системі;

4) ціль.

6. Термін "гетерохронність" у нейропсихології позначає:

1) Проблеми формування гностичних функцій;

2) неодноразовість розвитку функцій;

3) патологію з боку рухового апарату;

4) відмінності у результатах нейропсихологічного тестування.

7. Мінливість мозкової організації функцій є відображенням:

1) принцип системної локалізації функцій;

2) принцип динамічної локалізації функцій;

3) принципу ієрархічної супідрядності функцій;

4) всіх трьох принципів.

8. Жорсткість організації мозкових функцій обумовлена:

- 1) меншою схильністю до травм;
- 2) їхньою реалізацією в макросистемах головного мозку;
- 3) більш раннім періодом формування;
- 4) останніми двома обставинами.

Змістовий модуль 2. Нейропсихологічні механізми управління поведінкою та їх порушення

9. Основною тезою екіпотенціалізму є:

- 1) багаторівневість організації ВПФ;
- 2) функціональна рівноцінність лівої та правої півкуль;
- 3) важлива схожість перебігу психічних функцій в усіх людей;
- 4) рівноцінність ролі всіх зон мозку у реалізації психічної діяльності.

10. Медіобазальні відділи головного мозку за класифікацією Лурія відносяться:

- 1) до енергетичного неспецифічного блоку;
- 2) до блоку переробки екстероцептивної інформації;
- 3) до блоку програмування, регуляції та контролю;
- 4) до жодного з них.

11. Інструментом виділення нейропсихологічного фактора є:

- 1) сукупність фізіологічних досліджень;
- 2) клінічна бесіда з хворим чи випробуваним;
- 3) синдромний аналіз;
- 4) математична процедура.

12. Відмінність асинхронії від гетерохронії у розвитку психіки дитини полягає:

- 1) у тому, що гетерохронія є природним фактором розвитку;
- 2) у масштабності охоплення психічних функцій;
- 3) у тому, що асинхронія стосується лише одного аспекту роботи мозку;
- 4) відмінностей немає, це синоніми.

13. Порушення контролю над виконанням своєї поведінки переважно пов'язані з:

- 1) патологією лобових часток;
- 2) ушкодженням глибоких структур мозку;
- 3) порушенням роботи тім'яно-потиличних відділів;
- 4) скроневою патологією.

14. До завдань, розв'язуваних за допомогою методів нейропсихологічної діагностики, не належить:

- 1) постановка топічного діагнозу;
- 2) оцінка динаміки психічних функцій;
- 3) визначення причин аномального психічного функціонування;
- 4) вибір форм нейрохірургічного втручання.

15. Розлади різних видів відчуттів називаються:

- 1) агнозіями;
- 2) галюцинаціями;
- 3) сенсорними розладами;
- 4) ілюзіями.

16. Загальною ознакою зорових агнозій є:

- 1) нездатність побачити щось;
- 2) зміни полів зору;
- 3) порушення розумових процесів;
- 4) втрата можливості впізнавання.

17. Нездатність пізнати плоский предмет навпомацки із заплющеними очима називається:

- 1) аутоагнозією;
- 2) тактильною агнозією;
- 3) дермолексією;
- 4) соматоагнозією.

18. Аутоагнозія - ознака:

- 1) нижньотім'яної поразки;
- 2) верхнетім'яної поразки;
- 3) середньотім'яної поразки;
- 4) ураження вторинних відділів зорового аналізатора.

Змістовий модуль 3. Нейропсихологічні синдроми полімодального генезу

19. Принцип сенсорних корекцій складних рухів було розроблено:

- 1) Бехтерєвим;
- 2) Сеченовим;
- 3) Лурія;
- 4) Бернштейном.

20. Заміна необхідних рухів на шаблонні є ознакою:

- 1) кінестетичну апраксію;

Психологія bookар

- 2) просторової апраксії;
- 3) кінетичної апраксії;
- 4) регуляторної апраксії.

21. Набутий мовний розлад внаслідок ураження лівої півкулі називається:

- 1) алалією;
- 2) мутізм;

Психологія bookар

- 3) дизартрією;
- 4) афазією.

22. Поразка тім'яно-потиличної зони лівої півкулі часто призводить до:

Психологія bookар

- 1) еферентної моторної афазії;
- 2) сенсорної афазії;
- 3) семантичної афазії;
- 4) динамічної афазії.

23. Основним дефектом при вербальній алексії є:

- 1) слабкий зір;
- 2) порушення симультанного впізнавання;
- 3) переплутування букв;
- 4) перша та третя причини.

24. Аграфія - це:

- 1) втрата здатності до малювання;

- 2) втрата можливості перенесення навичок листи з правої руки на ліву у правшів;
- 3) нав'язливі повторення окремих літер під час письма або штрихів при малюванні;
- 4) порушення здатності правильно за формою та змістом писати.

25. Акалькулія часто поєднується з:

Психологія bookap

- 1) семантичною афазією;
- 2) кінестетичною апраксією;
- 3) соматоагнозією;
- 4) емоційними розладами.

26. Неспецифічні розлади пам'яті переважно пов'язані з роботою:

- 1) першого блоку мозку;
- 2) другого блоку мозку;
- 3) третій блок мозку;
- 4) всіх трьох блоків.

Змістовий модуль 4. Порушення пізнавальних психічних процесів при органічних ураженнях мозку

27. "Польова поведінка" є результатом поразки:

- 1) лобових часток;
- 2) скроневих часток;
- 3) потиличних часток;
- 4) тім'яних часток.

28. Експериментальним прийомом виявлення модально-специфічних порушень уваги є:

- 1) коректурна проба;
- 2) одночасне пред'явлення двох стимулів парним аналізаторам;
- 3) управління об'єктом, що рухається;
- 4) впізнавання стимульного матеріалу.

29. Дефекти мислення, пов'язані з опосередкуванням мовних зв'язків, викликаються:

- 1) ураженням конвексیتالних відділів лобових часток;
- 2) лівовісні поразки;
- 3) тім'яно-потиличними ураженнями;
- 4) правовисочними поразками.

30. "Коло Пейпесу" в основному описує циркуляцію емоційних процесів:

- 1) між тім'яною та скроневою корою;
- 2) від зорового аналізатора до третинних полів;
- 3) усередині лімбічної системи;
- 4) між ретикулярною формацією та лобною корою.

31. Поразка конвексیتالних відділів лобових часток мозку швидше призведе до такого емоційного стану, як:

- 1) байдужа благодущність;
- 2) смуток;
- 3) депресія;
- 4) тривога.

32. Процес пізнання від загального до часткового більш представлений:

- 1) у лівій півкулі;
- 2) у правій півкулі;

- 3) однаково в обох півкулях;
- 4) залежно від стимульного матеріалу.

33. Лівощі - це:

- 1) переважання розміру лівої руки над правою;
- 2) спільне переважання ліворозташованих парних органів над правими;
- 3) переважання лівої руки та лівої ноги над правими;
- 4) відмінності у чутливості правої та лівої половини тіла.

34. Особливістю осередкових уражень мозку у дітей є:

- 1) слабка виразність симптоматики;
- 2) значну вираженість симптоматики;
- 3) тривалий період зворотного розвитку симптомів;
- 4) висока залежність від латералізації вогнища ураження.

Змістовий модуль 5. Порушення емоцій при ураженнях мозку.

Проблема функціональної асиметрії в нейропсихології

35. При гіперстенічній формі неврастенії переважають симптоми:

- А) загальної слабкості, млявості;
- Б) нестерпності будь-яких подразників і навантажень;
- В) зниження загального життєвого тону;
- Г) дратівлива слабкість.

36. Тривала апатія з байдужим ставленням до загрозової ситуації і навколишнього середовища – це прояви:

- А) реактивного збудження;
- Б) реактивного ступора;
- В) емоційного паралічу;

Г) зтяжнього психогенного неврозу.

37. Важливим диференційно-діагностичним критерієм, за допомогою якого можливо запідозрити наявність психосоматичного захворювання, є:

- А) фрустраційна та емоційна напруженість;
- Б) енергетичний потенціал і антистресова стійкість;
- В) розвиток ендогенної прихованої депресії;
- Г) атиповість клінічних проявів;

38. Біль у ділянці серця є проявом такого варіанту маскованої депресії, як:

- А) агрипічний;
- Б) алгічно-сенестопатичний;
- В) діенцефальний;
- Г) обцесивний.

39. Головний біль є проявом такого варіанту маскованої депресії, як:

- А) агрипічний;
- Б) алгічно-сенестопатичний;
- В) діенцефальний;
- Г) обцесивний.

40. Біль у різних ділянках живота є проявом такого варіанту маскованої депресії, як:

- А) агрипічний;
- Б) алгічно-сенестопатичний;
- В) діенцефальний;
- Г) обцесивний.

41. Сійке безсоння є проявом такого варіанту маскованої депресії, як:

- А) агрипійний;
- Б) алгічно-сенестопатичний;
- В) діенцефальний;
- Г) обцесивний.

42. Підвищений бал за шкалою депресії відповідно до результатів психодіагностики за стандартизованим тестом ММРІ вказує на:

- А) депресивну іпохондрію;
- Б) маніакальну іпохондрію;
- В) приховану депресію;
- Г) соціальну інтроверсію.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Бакаєв С.Д. Клінічна нейропсихологія: *навч. посібник*. К.: Вища шк., 2022. 220с.
2. Заболотна А.В. Нейропсихологія: *підручник*. К.: Вища шк., 2022. 398с.
3. Загорна Є.Є. Основи патопсихології: *навч. посібник*. К.: “Професіонал”, 2018. 200 с.
4. Савенкова І.І. Клінічна психологія: навчальний посібник. 2-е видання. Херсон: ООО «Айлант», 2021. 320с.
5. Савенкова І.І. Нейропсихологія: *навчально-методичний посібник*. Миколаїв: МНУ, 2021. 220с.
6. Савенкова І.І. Патопсихологія: *навч.-метод. посібник*. 2-е видання. Миколаїв: МНУ, 2020. 220с.

Допоміжна:

7. Чуєва С.К. Нейропсихологія: *методичні рекомендації*. К.: Вища шк., 2019. 98с.

8. Суманенко Т.М. Патопсихологія: курс лекцій. К.: Либідь, 2019. 216 с.
9. Савенкова І.І. Хронопсихологічне прогнозування перебігу захворювань у психосоматичних хворих: *Монографія*. К.: КУ ім. Б.Грінченка, 2019. 220с.
10. Savenkova I. The Psychology of Time: *tutorial*. Mykolaiv: Pion, 2020. 240s.
11. Savenkova I. Psychosomatics: *tutorial*. Mykolaiv: Pion, 2020. 180s.
12. Савенкова І.І. Хронопсихологічне прогнозування інтелекту дитини з особливими потребами // *Трансформаційні зміни особистості студентської молоді засобами професійної освіти: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю*. Наукове видання. – Миколаїв: ІПОН, 2018. – 47–49.
13. Савенкова І.І. Хронопсихологічне прогнозування інтелекту дитини з особливими потребами. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського*. 2018. № 1 (19). С. 121–126.
14. Савенкова І.І. Дизонтогенез розумового розвитку дітей молодшого шкільного віку з позиції психології часу. *Технології розвитку інтелекту*. Том 3, № 4 (25), 2019.

Електронні ресурси

1. Savenkova Iryna Psychosomatic unity of human from the position of chronopsychology on the example of ischemic disorders and heart diseases. *Electronic Journal of General Medicine*. 2019; 16(6):em157. doi:10.29333/ejgm/114263 [Електронний ресурс]. URL: <http://www.ejgm.co.uk/download/psychosomatic-unity-of-human-from-the-position-of-chronopsychology-on-the-example-of-ischemic-7563.pdf>
2. Savenkova Iryna Time Factor in Psychological profiling of information Technology specialists for Future Career success. *Journal of Environmental Treatment Techniques*. 2019; Special Issue on Environment, Management and Economy, Pages: 1041-1045. [Електронний ресурс]. URL: <http://www.jett.dormaj.com/docs/Volume7/special%20issue/Time%20Factor%20in%20Psychological%20Profiling%20of%20Information%20Technology%20Specialists%20for%20Future%20Career%20Success.pdf>
3. Savenkova Iryna Chronopsychological forecast of neurophysiological diseases.

EurAsianJournalofBioSciences, 14, 2411-2415 (2020) [Электронный ресурс].

URL: <http://www.ejobios.org/download/chronopsychological-forecast-of-nefrourological-diseases-7796.pdf>

Навчальне видання

САВЕНКОВА І.І.

МЕТОДИЧНІ

РЕКОМЕНДАЦІЇ

ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ І ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИЗ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«НЕЙРОПСИХОЛОГІЯ»